

ESKİŞEHİR GİRİŞİMCİ KADIN RAPORU

2009 - 2019

ESKİŞEHİR GİRİŞİMCİ KADIN RAPORU 2009 - 2019

ESOGÜ 50. Kuruluş Yılı Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri
programı kapsamında katkı sağlanmıştır.

Bugün küreselleşmenin en önemli pozitif etkilerinden biri şüphesiz sosyal problemlere karşı kamuoyu oluşturabilmektir. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı, dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de sosyal anlamda en önemli gelişim alanlarından biridir ve küresel ölçekte savaşılan bir problemdir.

Başta Birleşmiş Milletler olmak üzere tüm sivil toplum kuruluşları tarafından savaşılan toplumsal cinsiyet eşitliği, şüphesiz ki son derece ciddi ekonomik sonuçlar doğurmaktadır. Ülkemiz de dahil olmak üzere gelişmekte olan ülkeler için bu ekonomik problemlerin bertaraf edilmesi, son derece önemli toplumsal dönüşümlere araç olacaktır.

TOBB Eskişehir İl Kadın Girişimciler Kurulu ile birlikte hazırladığımız bu çalışma ile, Eskişehir'in son on yılda kadın girişimciliği bağlamında kat ettiği

mesafeyi ortaya koyduk. Kentimizde ilk kez yapılan bu çalışmayla amacımız, kadın girişimciliğinin mevcut durumunu ortaya koymak, sürdürülebilir veri üretmekvebualandayapılacakakademik çalışmalara zemin hazırlamaktır.

ESKAM olarak "Ulusal ve uluslararası düzeyde her alanda toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bakış açısı geliştirilmesine ve yasalarda eşitliği sağlamaya yönelik yapılanmaya katkıda bulunmak" vizyonuylayürüttüğümüz çalışmalara bir yenisini daha eklemekten mutluluk duyuyoruz. Bu çalışmanın gerçekleşmesine vesile olan başta Başkan Elif Gürkaynak olmak üzere TOBB Eskişehir İl Kadın Girişimciler Kuruluna ve Eskişehir Ticaret Odası'na ESKAM adına şükranlarımı sunuyorum. Gelecekte de verimli işbirliklerine imza atmayı temenni ediyorum.

Doç. Dr. Elif GÜRSOY
ESKAM Merkez Müdürü

8 Mart 1857'den bu yana somutlaştırdığımız toplumsal cinsiyet eşitliği, bugün dünya için son derece önemli bir gündem oluşturuyor. Birleşmiş Milletler'in 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefinden biri olan "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" dünyanın bir çok ülkesinde çözülmesi gereken bir sorun olarak karşımıza çıkıyor.

Toplumsal cinsiyet eşitliği, küresel rekabet ve kalkınma için de son derece önemli bir başlık konumunda bulunuyor. Biliyoruz ki dünya üzerinde erkeklerin istihdam oranı %75'ken, kadınlar %50 oranında istihdam ediliyor. Erkek ve kadın arasında eşit işe ücret eşitsizliği %40'lara ulaşmış durumda. Hatta Avrupa ülkelerinde bile bu oran %16'lara yaklaşıyor.

Ülkemiz için de durum ne yazık ki farklı değil. Dünya Ekonomi Forumu (WEF) "Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Endeksine

göre ülkemiz son çeyrekte yer alıyor. Ancak biliyoruz ki ülkemizin geleceği için insan kaynağı büyük önem taşıyor. Bu sebeple toplumun başka bir deyişle iş gücümüzün yüzde %50'sini bir kenara bırakmak Türkiye'nin hedeflerine ulaşmasında büyük bir engel olarak karşımıza çıkıyor.

Bu anlayışla ESOGÜ ESKAM ile birlikte yaptığımız bu çalışmayla Eskişehir'in ve ülkemizin girişimci kadın raporunu hazırladık. Rapor, son 10 yılda kadın girişimciliğini ilgilendiren bazı başlıklardaki gelişimi ve önerileri içeriyor. Raporun Eskişehir'in kadın girişimciliğine katkı sağlayacağına yürekten inanıyorum.

Bu raporun hazırlanmasında emeği geçenlere TOBB Eskişehir İl Kadın Girişimciler Kurulu adına şükranlarımı sunuyorum.

Elif GÜRKAYNAK
TOBB Eskişehir
İl Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı

Dünya nüfusunun yarısını
oluşturan kadınlar
insanlık tarihi boyunca
her zaman üretici
konumunda olmuşlardır.

**ESKİŞEHİR GİRİŞİMCİ
KADIN RAPORU
2009 – 2019**

Arda Genç
Doç. Dr. Canan Akay
Dr. Cafer Yıldırım

Veri Derleme
Levent Ertan

Tasarım
Gökhan GÜÇLÜ

GİRİŞ 7

NÜFUS 11

TOPLAM TACİR SAYISI 15

SERMAYE DAĞILIMI 19

KAPANAN İŞYERİ SAYISI 21

ORTALAMA İŞLETME ÖMRÜ 22

SEKTÖREL DAĞILIM 23

SERMAYE ARTTIRIMI 24

HİSSE DEVRİ 24

SONUÇ 25

GİRİŞ

“ Sanayi devrimiyle beraber kadınlar ücret karşılığı çalışmaya başlamış ve özellikle dokuma imalatında yer almışlardır. ”

Dünya nüfusunun yarısını oluşturan kadınlar insanlık tarihi boyunca her zaman üretici konumunda olmuşlardır. Sanayi devrimiyle beraber kadınlar ücret karşılığı çalışmaya başlamış ve özellikle dokuma imalatında yer almışlardır. Kadınların erkeklere göre daha uyumlu olması, erkeklerden daha düşük ücretle çalışmayı kabul etmeleri nedeniyle bu dönemden sonra kadın istihdamı artış göstermiştir. I. Dünya savaşı ve II. Dünya savaşı esnasında erkeklerin askere alınmaları ise kadınların diğer sektörlere de kaymalarını sağlamıştır.

Ülkemizde Cumhuriyetin kuruluşundan sonra Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde reformlar gerçekleştirilmiş ve bu reformlar sayesinde kadınlara pek çok haklar tanınmıştır. Bunlardan birisi eğitimin tek çatı altında toplanmasını sağlayan ve 1924 yılında ortaya çıkan Tevhid-i Tedrisat Kanunu'dur. Cinsiyet eşitliği yolunda

“ Kadının işgücü piyasasına girmesi ve ekonomiye katkı sağlaması günümüz dünyasında gelişmek isteyen ülkeler için bir zorunluluktur. ”

atılan en önemli adımlardan bir diğeri ise Türk Medeni Kanunu olmuştur. Daha sonra ise kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. Kadının işgücü piyasasında aktif bir şekilde yer alması ise 1950'lerden sonra yani kırdan kente göçün hızlandığı dönemde olmuştur. Günümüz dünyasında rekabet koşulları her geçen gün artmaktadır. Üretim faktörlerini etkin ve verimli bir şekilde kullanan ülkeler sürdürülebilir büyümeyi sağlayabilmektedir. Üretim faktörlerinden biri olan emek faktörünün etkin bir şekilde kullanılması için kadının çalışma hayatında aktif rol alması mecburidir. Yani kadının işgücü piyasasına girmesi ve ekonomiye katkı sağlaması günümüz dünyasında gelişmek isteyen ülkeler için bir zorunluluktur.¹

Girişimcilik faaliyetleri geçmişten günümüze siyasetçiler, akademisyenler ve sivil toplum kuruluşları tarafından ilgi görmekte ve bu konunun önemle üzerinde durulmaktadır. Bunun temel sebebi olarak ekonominin daralması sonucu işletmelerin yeniden yapılanma ihtiyacı, küçülmesi ve iflas yaşamaları nedeniyle ortaya çıkan işsizliğin azalmasında, endüstrinin canlanmasında, ekonomik büyümenin gerçekleşmesinde girişimcilik faaliyetlerinin anahtar rol oynaması gösterilebilir. Ülkelerin teknolojik ilerleme ve gelişim kapasitelerinin artırılmasında girişimcilik faaliyetleri önemli katalizör rol oynamaktadır.²

Girişimci, zihninde fırsatlara odaklanan, gerektiğinde risk almayı bilen, yaratıcı, bağımsız ve başarı odaklı bireylerdir.

Girişimcilik bireysel bir eylemdir ve kişilerin motivasyonu bu noktada önem taşımaktadır. Kişilerin girişimci olma yetenekleri olsa da eylemi gerçekleştirmek üzere yüksek bir motivasyona sahip olmadıkları takdirde yetenek tek başına yetersiz kalacaktır.³

Ülkemizde kadın ve erkek girişimci sayısı karşılaştırıldığında aradaki fark uçurumdur. Küresel Girişimcilik Monitör'ünün 2016 yılında yayınlanan raporuna göre ülkemizde erken dönem erkek girişimcilerin toplam nüfusa oranı %22.3 iken, erken dönem kadın girişimcilerin toplam nüfusa oranı ise %10'dur. Ülkemiz bu oranlar ile erken dönem erkek girişimci oranı ile 64 ülke arasında 10. sırada yer alırken, erken dönem kadın girişimci oranı ile 20. sıraya gerilemektedir. Ancak ülkemizde kadın girişimcilik eğilimleri yıllar içerisinde olumlu bir yükseliş sergilemektedir. Ülkemizde kadınların girişimcilik eğilimleri 2014 yılı verilerine göre %21.8 iken 2016 yılında %28.1'e yükselmiştir. Bu değerlere benzer olumlu yükseliş eğrisi fırsat algısı üzerine yapılan çalışmalarda da görülmektedir. Türkiye'de kadınlar arasında girişimcilik fırsatını algılayanların oranı iki yıl öncesine göre 2016'da %32 oranında artmıştır.

¹ Aksoy, N., Felek, Ş., Yayla, N., & Çevis, İ. (2019). Türkiye'de kadın istihdamı ve etkileyen faktörler.

² Lezki, Ş., & Cengiz, A. A. (2019). Eskişehir'de Kadın Girişimcilerin Motivasyon Faktörleri Üzerine Bir Araştırma. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 15(3), 814-833.

³ Birley, S. (1986). The role of networks in the entrepreneurial process. Journal of Business Venturing, 1, 107-117.

⁴ Harper, M. (1991). Enterprise development in poorer nations. Entrepreneurship Theory and Practice, 15, 7-11.

⁵ Sánchez, V. B., & Sahuquillo, C. A. (2012). Entrepreneurial behavior: Impact of motivation factors on decision to create a new venture. Investigaciones Europeas de Dirección y Economía de la Empresa, 18(2), 132-138.

⁶ Shane, S., & Nicolaou, N. (2015). Creative personality, opportunity recognition and the tendency to start businesses: A study of their genetic predispositions. Journal of Business Venturing, 30(3), 407-419.

⁷ Kirzner, I. M. (2009). The alert and creative entrepreneur: A clarification. Small Business Economics, 32(2), 145-152.

NÜFUS

“Dünya üzerinde kadınların demografik yapısı değerlendirildiğinde Dünya nüfusu 2017 yılı Birleşmiş Milletler raporuna göre 7,6 milyardır.”

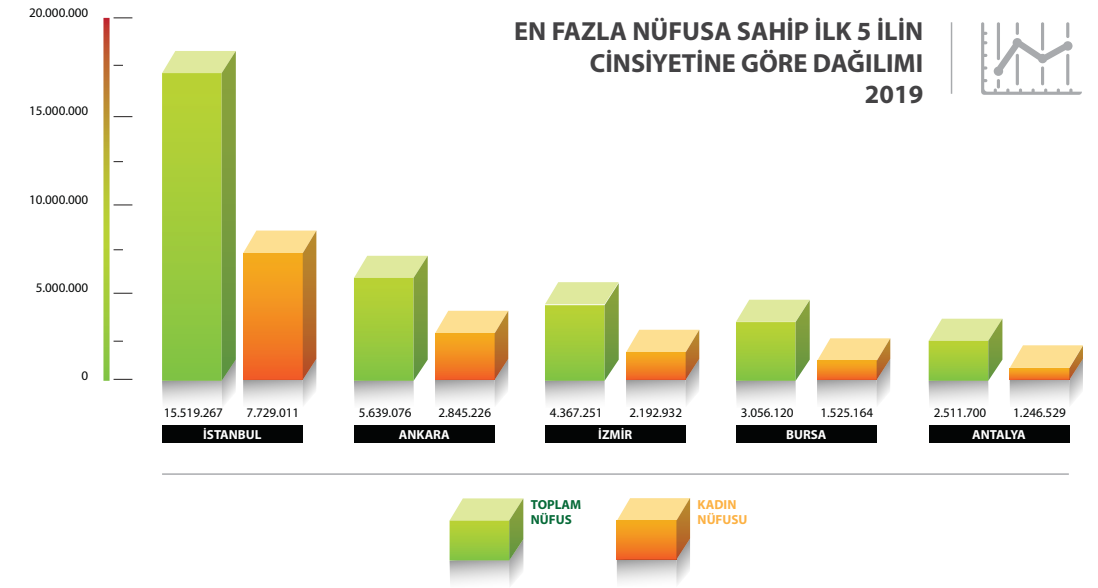
Dünya üzerinde kadınların demografik yapısı değerlendirildiğinde Dünya nüfusu 2017 yılı Birleşmiş Milletler raporuna göre 7,6 milyardır. Nüfusun %60'ı (4,5 milyar) Asya'da, %17'si (1,3 milyar) Afrika'da, %10'u Avrupa'da (742 milyon), %9'u (646 milyon) Latin Amerika ve Karayipler'de ve geriye kalan %6'sı (361 milyon) da Kuzey Amerika ve Okyanusya'da yaşıyor. Çin 1,4 milyarlık, Hindistan da 1,3 milyarlık nüfusuyla dünyanın en kalabalık iki ülkesi konumunda yer alıyor. Çin, dünya nüfusunun %19'unu, Hindistan ise %18'ini oluşturuyor. Dünya nüfusunun %26'sını 15 yaş altı çocuklar, %61'ni 15-59 yaş arasındaki yetişkinler ve %13'ünü ise 60 yaş üstündeki insanlar oluşturuyor. Küresel nüfus artışı 10 yıl önce yılda %1,24 iken, bugün %1,10'a geriledi. Bu, dünya nüfusun her yıl 83 milyon kişi arttığı anlamına geliyor. Dünya nüfus istatistiklerinde her 102 kadına karşılık 100 erkek olduğu tespit edilmiştir. Buradan kadın nüfusun erkek nüfustan fazla olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Yıllara göre artış oranlarına bakıldığında gelişmiş ekonomilerde de kadın nüfusun erkek nüfustan fazla olduğu görülmektedir.¹

“Ülkemizde toplam nüfusun %50.2'sini erkekler, %49.8'ini ise kadınlar oluşturmaktadır.”

Türkiye İstatistik Kurumundan elde edilen 2019 yılı verilerine göre; Türkiye nüfusu bir önceki yıla göre 1 milyon 151 bin 115 kişi artarak 83 milyon 154 bin 997 kişi olarak belirlenmiştir. Türkiye genelinde erkek nüfus 41 milyon 721 bin 136 kişi iken, kadın nüfus ise 41 milyon 433 bin 861 kişidir. Diğer bir ifadeyle ülkemizde toplam nüfusun %50.2'sini erkekler, %49.8'ini ise kadınlar oluşturmaktadır.

Ülkemizde en fazla nüfusa sahip olan illeri değerlendirdiğimizde ülke nüfusunun %18.66'sına sahip İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul

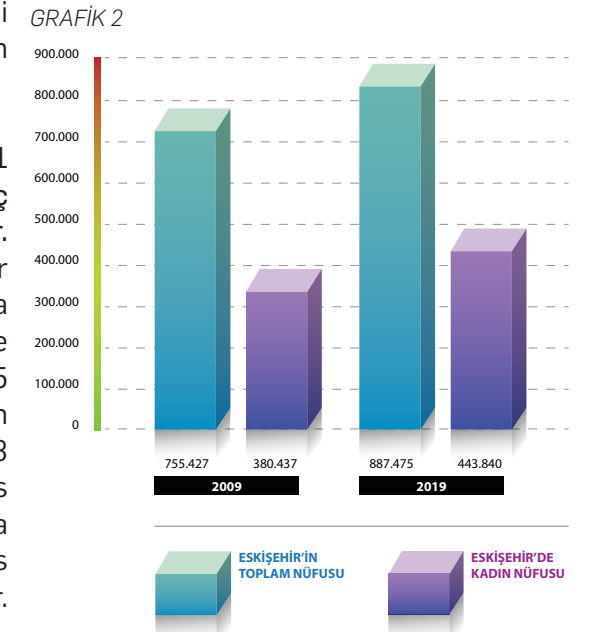
GRAFİK 1

nüfusunun %50.20'i erkek, %49.80'i ise kadın nüfusu oluşturmaktadır. Ankara ise %6.78 nüfus oranı ile ikinci sırada yer alır. Ankara nüfusunun % 49.55'i erkek, %50.45'i ise kadın nüfusundan oluşmaktadır. (Grafik 1)

Eskişehir, içinde bulunduğu TR41 bölgesi ve çevre kentlere kıyasla göç alan ve büyüyen bir nüfusa sahiptir. Ancak büyüme kontrollü bir yapıdadır ve birçok Büyükşehir'e göre daha temkinlidir. 2019 yılı verilerine göre Eskişehir'de toplam nüfus 887 bin 475 iken kadın nüfusu 443 bin 840'dır. Son on yılda toplam kent nüfusu %17.48 oranında artarken, toplam nüfus içinde kadın nüfusu %16.66 oranında artış göstermiştir. Erkek nüfus artışı kadınlara oranla daha fazladır. (Grafik 2)

2009- 2019 YILI VERİLERİNE GÖRE ESKİŞEHİR İL NÜFUSUNUN CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

¹ Çetinkaya, Ş. Beşeri Sermaye açısından Kadın İş gücünün Türkiye-AB Ülkeleri Karşılaştırması. Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Bilimleri Akademik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 16-32.

TOPLAM TACİR SAYISI

“

Kadınların
iş gücüne katılımı,
sosyo ekonomik
yönden ilerlemenin
gerçekleştirilmesinde,
yoksulluğun
azaltılmasında en önemli
etkenlerdendir.”

**İşgücü piyasasında
istihdam edilen
kadınların sosyal
statülerinin artması ve
ekonomik özgürlüklerini
kazanmaları önemli
sosyal kazanımlar elde
edilmesini sağlamıştır.**

Ülkemizde kadınların iş gücüne katılımı, sosyo ekonomik yönden ilerlemenin gerçekleştirilmesinde, yoksulluğun azaltılmasında en önemli etkenlerdendir. Diğer yandan işgücü piyasasında istihdam edilen kadınların sosyal statülerinin artması ve ekonomik özgürlüklerini kazanmaları öncelikle kendileri için sonrasında sırasıyla aileleri ve toplum için önemli sosyal kazanımlar elde edilmesini sağlamıştır. Gelişmekte olan ülkelerde kadınların iş gücüne katılım oranlarının erkek bireylere göre düşük olmasını ayrımcılık çerçevesinde değerlendirmek mümkündür. Bir toplumda kadınların işgücüne katılımında erkeklerden farklı veya daha fazla engelin olması kadın ve erkeğin eşit olarak kabul edilmediğinin göstergesi olarak kabul edilebilir. Böyle bir sonucu ortadan kaldırmak için kadınların iş gücüne katılımındaki engelleri ortadan kaldırmak gerekmektedir. Kadınların işgücüne katılmasının ülkelerin gelişmişlik düzeyini arttıracak görüşü yaygın olarak benimsenmektedir.

Dünya geneline baktığımızda II. Dünya Savaşı ve sonrasında kadınların iş gücüne katılımı artmıştır. Özellikle gelişmiş ülkeleri dikkate aldığımızda kadınların işgücüne katılımı, yıllar itibarı ile tutarlı bir seyirle artış göstermiştir. Ancak bu tutarlı artış eğilimi ülkemizde izlenememiştir. 1980'li yıllardan sonra ülkemizde kadınların iş gücüne katılımında düşüşler

gözlenmektedir. Ülkemizi gelişmiş ekonomilerden ayırtan nokta tarım sektörünün ekonomide önemli bir paya sahip olmasıdır. 1980 yılı ve sonrasında tarım sektörünün çözülmesi bunun sonucunda kırsal bölgeden kentsel alana göçlerin yaşanması, ülkemizde kadınların iş gücüne katılım oranında düşüş görülmesinin önemli sebebidir. Gelişmiş ülkelerde kadınların iş gücüne katılımı toplam genel ortalama ile paralellik göstermesinde eşitlikçi politikaların benimsenmesi sayesindedir. Ülkemizde ise kadın erkek eşitliğini sağlamak üzere yapılan yasal düzenlemeler 1995 yılı ve sonrasında gerçekleşmiştir.¹

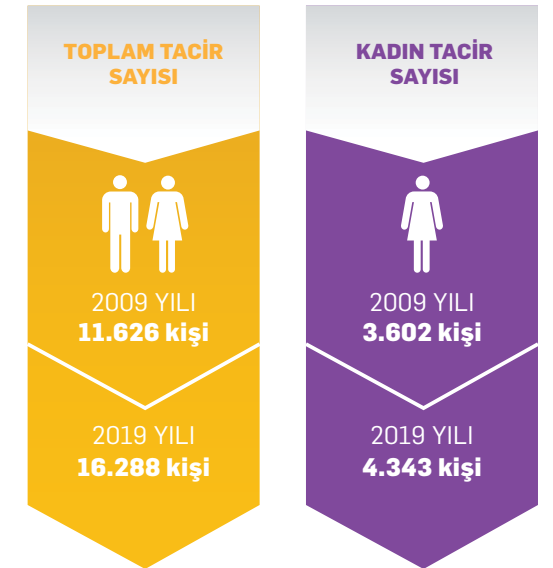
Araştırmacılar yıllar itibarıyla kadının medeni hali, eğitim düzeyi ve yaş gruplarına göre işgücüne katılımını analiz etmişler ve kadın istihdamına engel olan faktörleri incelemişlerdir. Kadının medeni hali, 0 ile 5 yaş arası çocukların varlığı ve sayısı, eğitim düzeyi, göç, kadınların iş yaşamına katılmalarına toplumun bakışı ve kadın istihdamını artırmak için gerekli olan yasal düzenlemelerin yetersiz olması gibi unsurları kadın istihdamının önündeki başlıca engeller olarak belirlemişlerdir.²

Türkiye'nin Avrupa Birliği uyum sürecindeki kadın istihdamını inceleyen çalışmalarda, kadın istihdamını arttırmak için öncelikle toplumun kadına bakış açısının değiştirilerek kadının birey olarak görülmesi ve cinsiyet ayrımı yapılmaması gerektiği ifade edilmektedir. Kadınların işgücü içinde daha aktif rol almaları için "Kadının eğitime en az erkek kadar önem verilmeli ve kadınlar bilinçlendirilmelidir" ifadesi kullanılmaktadır. Bu noktada kadın girişimcilere sağlanan destekler

artırılarak, kadınların ekonomiye katılımıyla aile içinde yaşam koşulları iyileşecek, kadının toplumsal değeri yükselecek, ülkenin eğitim düzeyi artacak ve kalkınmışlık seviyesi yükselerek gelişmiş ülkeler arasına girmek daha kolay hale gelecektir.³

Eskişehir Ticaret Sicil verilerine göre Eskişehir ilinde toplam tacir sayısı 2009 yılında 11 bin 626 kişi iken 2019 yılında 16 bin 288 kişiye yükselmiştir. 2009 yılından 2019 yılına kadar kümülatif olarak %40'lık bir artış görülmektedir. Eskişehir Ticaret Siciline kayıtlı kadın tacir sayısı ise 2009 yılında 3 bin 602 kişi iken 2019 yılında 4 bin 343 kişiye yükselmiştir. İl genelinde 10 yıllık zaman diliminde kadın tacir sayısı yalnızca %20'lik bir artış gösterebilmiştir. (Grafik 3) Kadın iş insanlarının, toplam sayı içindeki yükselişinin yarı yarıya düşük olması, üzerine değerlendirme yapılabilecek gelişime açık bir alandır.

GRAFİK 3

¹ Ak, A. (2019). Türkiye'de kadınların işgücüne katılımında engeller ve çözüm önerileri (Master's thesis, Bursa Uludağ Üniversitesi).

² Korkmaz, A. ve Korkut, G. (2012) "Türkiye'de Kadının İşgücüne Katılımının Belirleyicileri", Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi Cilt:8 Sayı:2 Ss.41-65, Isparta

³ Şahin, H. (2016) "Küreselleşme Ekseninde Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Kadın İstihdamının Analizi", Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

SERMAYE DAĞILIMI

“

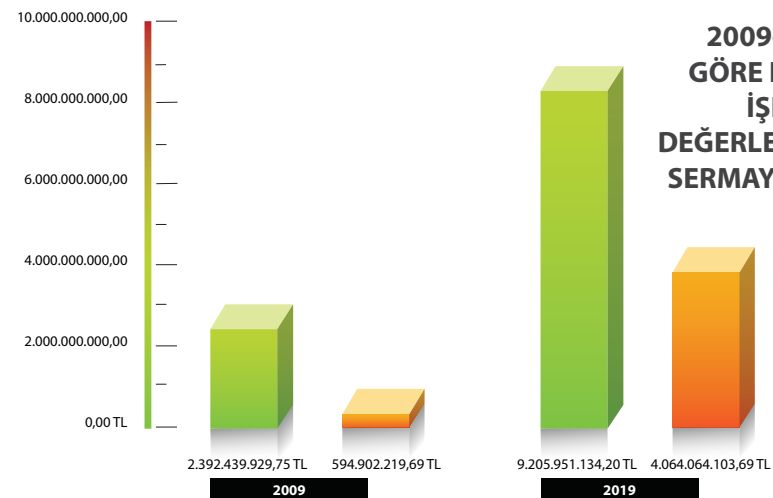
Eskişehir il
genelinde toplam
sermaye değerleri
incelendiğinde 2009
yılında 2.392.439.929,75
TL sermaye değeri
belirlenmiştir.”

2009 yılı ile 2019 yılları arasında Eskişehir Ticaret Sicil Müdürlüğünden elde edilen verilere göre Eskişehir il genelinde toplam sermaye değerleri incelendiğinde 2009 yılında 2.392.439.929,75 TL sermaye değeri belirlenmiştir. Toplam sermaye miktarının 594.902.219,69 TL değeri kadın kontrolünde bulunan (yetkilisi kadın olan) işletmelere aittir. 2019 yılına ait toplam sermaye verileri incelendiğinde toplam sermaye miktarı 9.205.951.134,20 TL tutarındadır. Bu değer 4.064.064.103,69 TL tutarı yetkilisi kadın olan işletmelere aittir. Eskişehir'de faaliyet gösteren işletmelerin toplam sermayesi 2009 yılından 2019 yılına dek kümülatif olarak yaklaşık 4 kat artarken, yetkilisi kadın olan işletmelerin sermaye artışı yaklaşık 7 kattır. Her ne kadar işletme sayılarının artışı beklentilere ulaşmamış olsa

da, bu veri göstermektedir ki kadın işletmeleri sermaye yoğun işlere yönelmiş, yüksek katma değer üreten ticari faaliyetlerde önemli bir gelişim göstermiştir.

GRAFİK 4

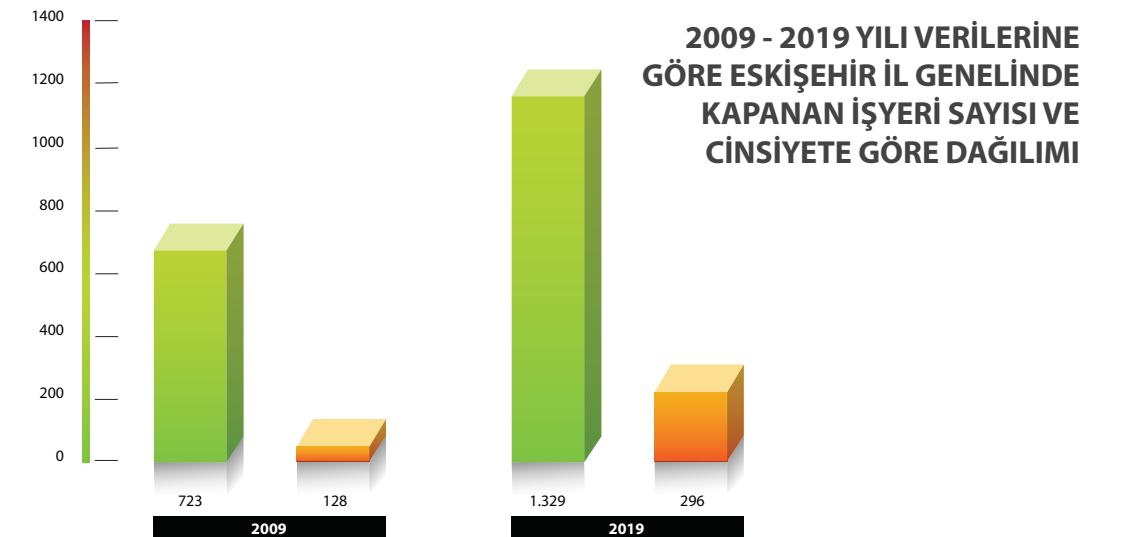
KAPANAN İŞYERİ SAYISI

Eskişehir ilinde 2009 yılı verilerine göre kapanan toplam işyeri sayısı 723 iken, bu değer 128 tanesi kadın girişimcilere aittir. 2019 yılı verileri incelendiğinde 1.329 adet kapanan işyeri belirlenmiştir. Kapanan iş yerlerinin 296 tanesi kadın girişimcilere aittir. (Grafik 5)

Eskişehir'de 2009-2019 yılları arasındaki 10 yıllık süreçte toplam kapanan işyeri sayısı %83 oranında artarken, kadın işletmelerinde bu oran %131 olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna göre yetkilisi kadın olan işletmelerin kapanma oranı son on yıllık dönemde ortalamanın üzerinde seyretmiştir.

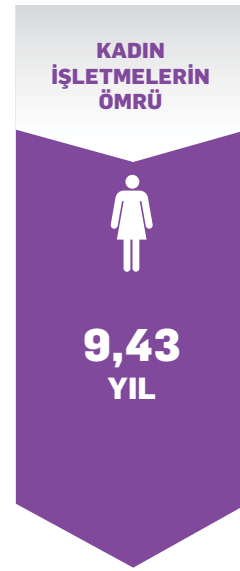

GRAFİK 5

ORTALAMA İŞLETME ÖMRÜ

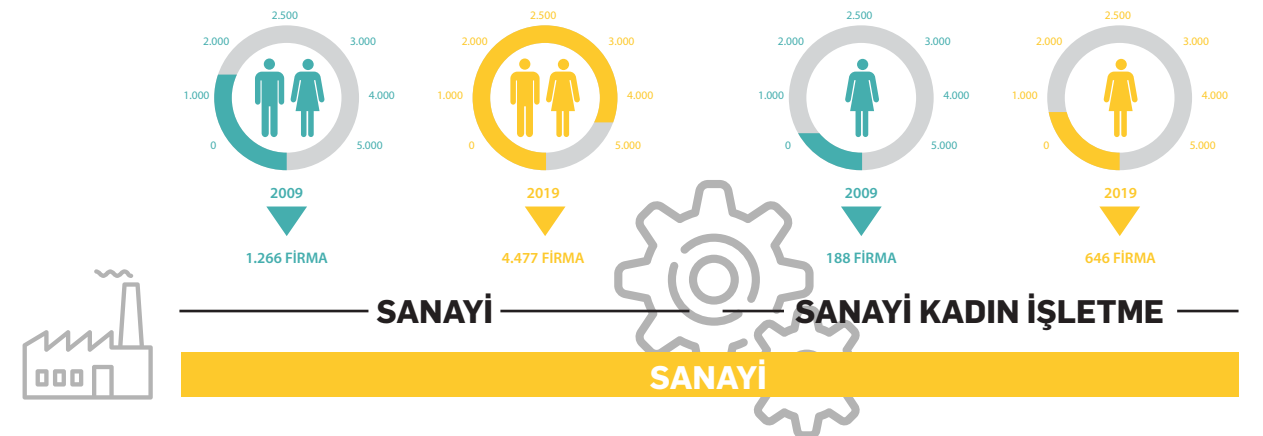
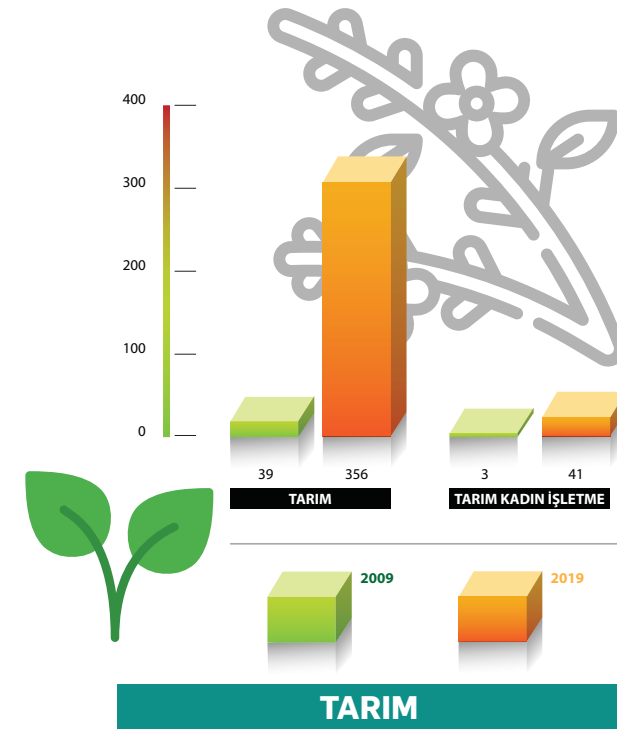
Eskişehir Ticaret Odası'na kayıtlı ticaret işletmelerinin ortalama ömrü 9.12 yıldır. Bir diğer deyişle 2019 yılı sonu itibarıyla mevcut ve kapanan işletmelerin ortalama ömürleri dikkate alındığında bu sürenin 9.12 yıl olduğu görülmektedir. Aynı durum kadın işletmeleri için 9.43 yıldır. Buna göre kadın işletmelerinin istikrar konusunda daha pozitif bir duruşa sahip olduğu görülmektedir.

SEKTÖREL DAĞILIM

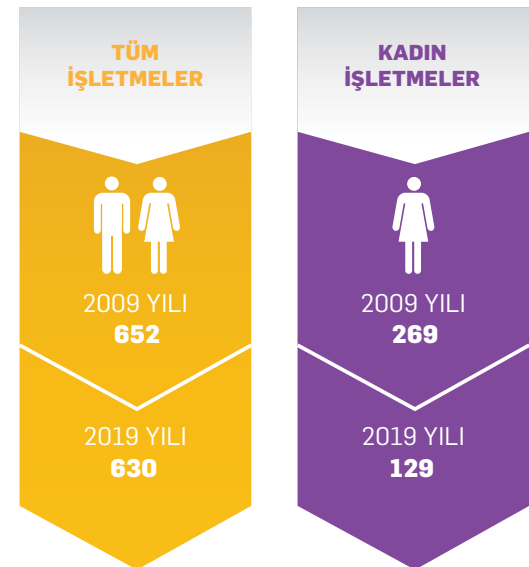
Tarım, hizmet ve sanayi sektörlerinde kadın işletmelerinin durumu değerlendirildiğinde tarım sektöründe 2009-2019 döneminde işletme sayısı 9 katına çıkarken, kadın işletmelerinin neredeyse 14 kat arttığı; hizmet sektöründe toplam 4 katı bir artış yaşanırken, kadın işletmelerinde 5 katı

artış olduğu; sanayi sektöründe ise toplamda 3.5 katlık bir artış yaşanırken, kadın işletmeler için de benzer bir artışın söz konusu olduğu görülmektedir. Buna göre kadın işletmelerinin önyargıların aksine her sektörde ortalama üzerinde bir büyümeyle faaliyet gösterdikleri açıktır.

SERMAYE ARTTIRIMI

2009-2019 yılları arasında sermaye arttıran işletmelerde düşüş söz konusudur. Kadın işletmeleri de, ortalamaya uygun bir eğilim göstermektedir.

HİSSE DEVRİ

Bu veri, ilgili yıllarda hisselerinin tamamını ya da bir bölümünü devreden işletmelerin sayısını göstermektedir. 2009-2019 yılında kadın işletmeleri, tüm işletmelerin hisse devri sayısından oransal olarak daha düşük oranda hisse devri gerçekleştirmiştir. Buna göre kadın işletmelerinin ilgili dönemde Eskişehir'de çok daha istikrarlı bir tablo ortaya koyduğu ifade edilebilir.

SONUÇ

“Eskişehir, düzenli bir büyüme sergilese de, bu konuda oldukça temkinli bir stratejiye sahiptir.”

işletme sayısında %40 artış

- **Eskişehir**, düzenli bir büyüme sergilese de, bu konuda oldukça temkinli bir stratejiye sahiptir. Buna karşın işletme sayısında son 10 yılda %40'luk bir artış bulunmaktadır. Bu artış içinde, kadın işletmelerinin payı daha düşüktür. Daha fazla sayıda kadının girişimciliği benimseyebilmesi için politikalar değerlendirilmelidir.

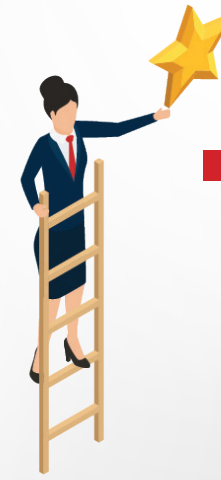
- **Kadın** işletmeleri Eskişehir'de sanılanın aksine tarım, hizmet ve sanayi sektörlerinin tamamında gelişen bir faaliyet sürecine sahiptir. Son on yılda kadın işletmeleri her sektörde ortalamanın üzerinde bir büyüme göstermiştir. Bu durum mutlaka farkındalık unsuru olarak kamuoyunun takdirine sunulmalıdır.

ortalamanın üzerinde büyüme

düşük kapanış oranı

- **Kadın** işletmeleri ortalamanın üzerinde bir kapanış oranına sahiptir. Bu nedenle kadın işletmelerinin sürdürülebilirliği için hem kadın girişimciler küresel koşullarda rekabete taraf olabilmeli; hem de bu hususta gerekli sosyal farkındalık yaratılmalıdır.

- **Sermaye** artışında kadın işletmeleri ortalamanın üzerinde bir orana sahiptir. Sermayenin verimli değerlendirilmesi, ancak ve ancak kadınların da küresel ölçekte rekabete taraf olmasıyla mümkündür.

yüksek sermaye birikimi

- **Kadın** işletmelerinin ortalama ömrü tüm işletmelerin ortalama ömründen daha yüksektir. Ulusal bir problem olan "asırlık markalar yaratma" konusunda kadın işletmelerinin daha başarılı bir eğilime sahip olduğu, markalaşma teşvikinin olumlu sonuçlar yaratacağı ifade edilebilir.

asırlık markalar

